

ההספד לשרה אמנו

הרב ד"ר אהרן אדלר

1. בראשית פרק כג

(א) וַיְהִי חַיֵּי שָׂרָה מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשִׁבְעַת שָׁנִים שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה: (ב) וַתָּמָת שָׂרָה בְּקָרְיַת אַרְבַּע הוּא חֶבְרוֹן בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיָּבֵא אַבְרָהָם לִסְפֹּד לְשָׂרָה וּלְבַתָּהּ:

2. דברי הימים ב פרק לה פסוק כה

וַיִּקְוֹנוּ יִרְמְיָהוּ עַל יֵאֲשִׁיחוּ וַיֹּאמְרוּ כָל הַשָּׂרִים וְהַשָּׂרוֹת בְּקִינֹתֵיהֶם עַל יֵאֲשִׁיחוּ עַד הַיּוֹם וַיִּתְּנוּם לְחֹק עַל יִשְׂרָאֵל וְהָנִם כְּתוּבִים עַל הַקִּינֹת:

3. תלמוד בבלי מסכת מועד קטן דף כז עמוד ב

שלשה ימים - לבכי, ושבעה - להספד, ושלושים - לגיהוץ ולתספורת.

4. העמק דבר, בראשית כג:ב (הנצי"ב מוואלאז'ין)

דרך העולם תחילה לבכות בינו לבין עצמו, ואח"כ להספיד ברבים... אלא משום שהיה אברהם בא ממקום רחוק לשם, ובין כה וכה נתקבצו המון עם סביב הבית... דמשהי לה לשרה לפני הקבורה, יותר מן המורגל עד בוא אברהם. משום הכי נזדרז להספידה תחילה ברבים.

5. רש"י בראשית פרק כג, פסוק א

וַיְהִי חַיֵּי שָׂרָה מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשִׁבְעַת שָׁנִים - לכך נכתב שנה בכל כלל וכלל, לומר לך שכל אחד נדרש לעצמו, בת מאה כבת עשרים לחטא, מה בת עשרים לא חטאה, שהרי אינה בת עונשין, אף בת מאה בלא חטא, ובת עשרים כבת שבע ליופי: שני חיי שרה - כלן שוין לטובה:

6. משנה מסכת אבות פרק ה

הוא היה אומר בן חמש שנים למקרא בן עשר למשנה בן שלש עשרה למצות בן חמש עשרה לתלמוד בן שמונה עשרה לחופה בן עשרים לרדוף

7. ר' עובדיה מברטנורא מסכת אבות פרק ה

בן עשרים לרדוף - אחר מזונותיו. לאחר שלמד מקרא משנה וגמרא ונשא אשה והוליד בנים, צריך הוא לחזור ולבקש אחר מזונות. פירוש אחר, בן עשרים לרדוף אותו מן השמים ולהענישו על מעשיו, שאין ב"ד של מעלה מענישין פחות מבן עשרים:

8. ילקוט שמעוני תהלים רמז תשל

בת מאה כבת עשרים לנוי, בת עשרים כבת שבע לחטא.

9. נועם אלימלך בראשית פרשת נח

בענין אחר צוהר תעשה לחיבה. פירוש שהצדיק על ידי תיבת התורה שלומד בה הוא מהפך הצרה לצהר. תחתים שניים שלישים תעשה: בדרך רמז לשלשה מיני בני אדם צדיקים גמורים ורשעים גמורים ובינונים, תחתים רמז לרשעים. וזהו שכתב רש"י ז"ל לזבל, שהם עוסקים בדברים המאוסים לזבל המה העבירות. שניים למדור, המה הבינונים העוסקים במדור העולם הזה ותענוגים הגשמיים אף על פי שאין עושין עבירות. שלישים העליונים לאדם, הוא הצדיק הגמור ההולך תמיד בעולמות העליונים והצדיק גמור הוא צריך לתקן כולם במעשיו הקדושים ולכך כתוב אצל שלישי תעשה, פירוש אתה הצדיק תעשה ותתקנם. גם רמז אל האדם בעצמו שבנערותו הוא עוסק בדברים שפלים ומאוסים: ואמצע שניו הוא עוסק בעניניו עולם הזה צריך לראות לתקן הכל על כל פנים בשלישים המה סוף שניו לבל יאסף עם חטאים נפשו:

10. ילקוט שמעוני קהלת רמז תתקסה

דברי קהלת, ר' חייא רבה אמר משלי כתב תחלה ואח"כ שיר השירים ואחר כך קהלת, ומייתי לה מן הדין קריא וידבר שלשת אלפים משל זה משלי, ויהי שירו חמשה ואלף זה שיר השירים, קהלת בסוף אמרה, רבי יונתן אמר שיר השירים כתב תחלה ואחר כך משלי ואחר כך קהלת, ומייתי לה רבי יונתן מדרך ארץ, כשאדם נער אומר דברי זמר, הגדיל אומר דברי משל, הזקין אומר דברי הבלים

11. תלמוד בבלי מסכת בבא קמא דף צז עמוד ב

ואיזהו מטבע של אברהם אבינו? זקן וזקינה מצד אחד, ובחור ובתולה מצד אחר